

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Swedac

Yttrande över förslag till föreskrifter om vatten- och värmemätare

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till nya föreskrifter om vattenmätare och värmeenergimätare som ersätter nu gällande föreskrifter (STAFS 2016:2) om vattenmätare och (STAFS 2016:5) om värmeenergimätare.

Förslagen avseende STAFS 2016:2 om vattenmätare innebär följande –

- Bestämmelsen om tillämpningsområde ändras så att det tydligt framgår att föreskrifterna inte innebär att det alltid finns krav på märkning av vattenmätare som är avsedda för mätning i bostäder, butiks- och kontorslokaler samt lätta industrier.
- Definitionen för bostadslägenhet tas bort.
- Det kollektiv som omfattas av de särskilda krav som gäller vid ibruktagande av vattenmätare för användning för vissa särskilt angivna ändamål utvidgas något för att uppnå det krav på korrekt mätning som följer av ändringsdirektivet.
- Bestämmelser som avser ibruktagande av vattenmätare, för användning på ett tillämpningsområde där det inte ställs några särskilda krav på vilken slags mätare som får användas, tas bort.

Förslaget avseende STAFS 2016:5 om värmeenergimätare innebär följande –

- Bestämmelsen om tillämpningsområde ändras så att det tydligt framgår att föreskrifterna inte innebär att det alltid finns krav på märkning av värmeenergimätare som är avsedda för mätning i bostäder, butiks- och kontorslokaler samt lätta industrier.
- Tillämpningsområdet för föreskrifterna utvidgas i förhållande till vad som gäller idag till att omfatta värmeenergimätare som ska användas i andra leveranspunkter än sådana som avser bostäder, lokaler för kommersiellt ändamål samt lätt industri.
- Definitionen för bostadslägenhet tas bort.

- Det kollektiv som omfattas av de särskilda krav som gäller vid ibruktagande av värmeenergimätare för användning för vissa särskilt angivna ändamål utvidgas från att omfatta endast leverans till fastigheter med hushållsförbrukning till att gälla alla slutkunder och slutanvändare. Undantag från krav på ibruktagande av s.k.MID-godkända mätare föreslås för värmeenergimätare som ska användas i en leveranspunkt för andra slutkunder än sådana som avser bostäder, lokaler för kommersiellt ändamål samt lätt industri. Mätare för dessa användningsområden måste dock bland annat vara spårbart utvärderade vad gäller största tillåtna relativa fel med tillhörande mätosäkerhet. Värmeenergimätare som tas i bruk för mätning för andra ändamål än leverans till bostäder när det finns en skyldighet att mäta enligt fjärrvärmelagen (2008:263), ska vara minst av noggrannhetsklass 2.
- Bestämmelser som avser ibruktagande av värmeenergimätare, för användning på ett tillämpningsområde där det inte ställs några särskilda krav på vilken slags mätare som får användas, tas bort.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det anges i remissen att de föreslagna föreskrifterna har tagits fram delvis med anledning av Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/2002/EU av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (ändringsdirektivet), Infrastrukturdepartementets promemoria Genomförande av ändringar i energieffektiviseringsdirektivet om värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk¹ samt förslagen i den efterföljande propositionen 2021/22:124 med samma namn. Vidare anges att några av förslagen är ett resultat av en allmän översyn av föreskrifterna. Förslagsställaren har under arbetet inhämtat synpunkter från Boverket, Energimarknadsinspektionen, branschorganisationen Energiföretagen Sverige, företag som kontrollerar vattenmätare och värmeenergimätare, ett anmält organ för vatten- och värmeenergimätare samt tillverkare och distributörer av värmeenergimätare.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det anges i remissen att det inte finns några alternativa lösningar till de föreslagna föreskrifterna. Förslagsställaren konstaterar att en utvidgning behöver ske av det kollektiv som omfattas av de särskilda krav som gäller vid ibruktagande av vatten- respektive värmeenergimätare för användning för vissa särskilt angivna ändamål. Om dessa ändringar inte införs lever inte Sverige upp till de krav på genomförande i nationell rätt som följer av ändringsdirektivet. Några särskilda effekter i övrigt bedöms inte uppstå om regleringen inte skulle komma till stånd. De problem som finns med nuvarande reglering skulle kvarstå och vara av samma omfattning som nu.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

¹ Regelrådet har den 23 juni 2021 besvarat promemorian med ett yttrande (RR 2021-90).

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagsställaren bedömer att de föreslagna bestämmelserna stämmer överens med Sveriges skyldigheter med anledning av medlemskapet i Europeiska unionen. Vidare anges att en del av den föreslagna regleringen är en följd av förändringar i svensk reglering som måste genomföras med anledning ändringsdirektivet. Genomförandet innebär att det behöver ställas mättekniska krav på vattenmätare och värmeenergimätare.

De föreskrifter som finns i STAFS 2016:2 och STAFS 2016:5 utgör ett genomförande av mätinstrumentdirektivet med undantag för bestämmelserna om ibruktagande och användning, vilka utgör nationell reglering. Vidare anges att direktivet ursprungligen genomfördes genom STAFS 2006:5 och STAFS 2006:8 och redan då ställdes krav på att vattenrespektive värmeenergimätare i vissa fall ska uppfylla högre krav än direktivets minimikrav vad gäller tålighet mot fukt och temperatur. Det anges dock att kraven ligger inom de specificerade ramar som fastställs i direktivet. Det anges därutöver att de föreslagna bestämmelserna inte innebär någon begränsning för den fria rörligheten inom EU och bedöms även i övrigt vara förenliga med EU-rättsliga principer.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagsställaren anger att i prop. 2021/22:124 anges att de lagändringar som föreslås där bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms kunna ske tidigast den 1 juni 2022. Anledningen till detta är att medlemsstaterna skulle ha satt i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 25 juni 2020. Förslagsställaren bedömer mot denna bakgrund att de föreslagna forskrifterna bör träda i kraft så snart som möjligt. Vidare anges att föreskrifterna behöver anmälas enligt förordningen (1994:2029) om tekniska regler och med hänsyn till den tid som krävs för anmälan bedöms de nya grundförfattningarna som ska ersätta STAFS 2016:2 och STAFS 2016:5 som tidigast kunna träda i kraft den 1 oktober 2022. Vad gäller informationsinsatser anges att föreskrifterna och information om ikraftträdandet kommer att finnas på Swedacs webbplats. Det bedöms inte finnas något behov av ytterligare informationsinsatser.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det anges i remissen, beträffande (STAFS 2016:2), att de som omfattas av kraven i nuvarande reglering är ekonomiska aktörer som tillhandahåller eller släpper ut vattenmätare på marknaden samt de som tar i bruk sådana mätare. De föreslagna ändringarna innebär att kraven på ibruktagande kommer att omfatta ett ändrat kollektiv i fråga om dem som tar i bruk vattenmätare för mätning av volymer av rent kall- eller varmvatten som levereras till lägenheter inom en byggnad om det finns en skyldighet att se till att mätning ska kunna ske enligt lagen om energimätning i byggnader. Den nya lagen om energimätning i byggnader ställer nämligen andra krav än som nu gäller för individuell mätning av varmvatten för hushållsbruk. Detta innebär framför allt att krav ställs på den som för egen räkning uppför eller låter uppföra ett flerbostadshus eller en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler.

Ändringarna i STAFS 2016:2 innebär vidare de som tar i bruk vattenmätare för mätning utan debiteringssyfte omfattas vid skyldighet att se till att mätning ska kunna ske enligt den nya lagen om energimätning i byggnader. Detta innebär att byggnadsägaren, vilken är den som tar i bruk vattenmätare i ett sådant fall, påverkas av ändringarna. Mot bakgrund av att det föreslås att det inte längre ska finnas någon särskild begränsning i begreppet bostad i föreskrifterna, såsom att bostaden ska vara avsedd för åretruntboende, berörs de vattenleverantörer som tar i bruk vattenmätare.

Vidare anges, beträffande (STAFS 2016:5), att de som omfattas av kraven i nuvarande reglering är ekonomiska aktörer som tillhandahåller eller släpper ut värmeenergimätare på marknaden samt de som tar i bruk sådana mätare. De föreslagna ändringarna innebär att de särskilda krav som gäller vid ibruktagande av värmeenergimätare för användning för vissa särskilt angivna ändamål, kommer att få en vidare tillämpning än idag. Kraven vid ibruktagande utvidgas från att omfatta leverans till fastigheter med hushållsförbrukning till att gälla alla slutkunder och slutanvändare. Ett undantag kommer dock att gälla för värmeenergimätare som ska användas i en leveranspunkt för andra slutanvändare och slutkunder än sådana som avser bostäder, lokaler för kommersiellt ändamål samt lätt industri. Detta innebär att fjärrvärmeföretagen kommer att påverkas. Ifall då leverans sker till lägenheter inom en byggnad, om det finns en skyldighet att se till att mätning ska kunna ske enligt den nya lagen om energimätning i byggnader, kommer ändringarna att påverka byggnadsägaren, vilken är den som tar i bruk värmeenergimätare i ett sådant fall.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av berörda företag utifrån bransch är tillräckligt tydlig. Regelrådet anser emellertid att det saknas en beskrivning av berörda företag utifrån antal och storlek. Avsaknaden av sådana beskrivningar medför att konsekvensutredningen är ofullständig i denna del.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån bransch godtagbar, men utifrån antal och storlek bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Det anges i remissen, beträffande (STAFS 2016:2), att de föreslagna ändringarna innebär att fler än tidigare kommer att vara tvungna att ta i bruk just en sådan vattenmätare som uppfyller kraven i föreskrifterna (s.k. MID mätare). Detta eftersom mätning utan debiteringssyfte kommer att omfattas med avseende på lagen om energimätning i byggnader samt då förutsättningen om kostnadseffektivitet tas bort i nuvarande 6 § lagen (2014:267) om energimätning i byggnader. Det anges dock att kraven avser sådant ibruktagande som sker efter det att de föreslagna föreskrifterna trätt i kraft. Det ställs alltså inte några krav på att befintliga mätare måste bytas till MID-mätare. Nya mätare kan dock behöva installeras till följd av de krav som anges i den nya lagen om energimätning i byggnader avseende mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk.

Förslagsställaren anger vidare att de kostnadsmässiga konsekvenserna av att mätare ska installeras har utretts vid framtagandet av lagen om energimätning i byggnader. Det anges att kostnaden för installation av varmvattenmätare har enligt propositionen uppskattats till 1 250–2 140 kronor per lägenhet. Förslagsställaren anger dock att det inte framgår om uppskattningen har gjorts med utgångspunkten att just en MID-mätare installeras. Prisskillnaden mellan en icke MID-mätare och en MID-mätare uppgår till ca 100 kr. Mot denna bakgrund får effekterna bedömas som mycket begränsade för berörda aktörer.

Förslaget att det inte längre ska finnas någon särskild begränsning i begreppet bostad i föreskrifterna, såsom att bostaden ska vara avsedd för åretruntboende, bedöms inte innebära några konsekvenser för de vattenleverantörer som tar i bruk vattenmätare. Det bedöms att vattenleverantörer redan tar i bruk MID-mätare för samtliga bostäder. Vidare anges att de konsekvenser som uppstår för de ekonomiska aktörerna består i att de måste säkerställa att kraven på CE-märkning och metrologisk tilläggsmärkning är uppfyllda för vattenmätare som släpps ut på marknaden eller tillhandahålls på marknaden för ett något ändrat tillämpningsområde än vad som gäller idag. Detta bedöms inte medföra några särskilda kostnader för dem. Därutöver anges att några särskilda konsekvenserna inte bedöms uppstå med anledning av att krav tas bort för de som tar i bruk en vattenmätare, som är försedd med CE-märkning och metrologisk tilläggsmärkning, för användning i andra fall än där det ställs krav på att en MID-mätare ska användas.

Vidare anges, beträffande (STAFS 2016:5), att de föreslagna ändringarna innebär att betydligt fler än idag kommer att vara tvungna att ta i bruk en värmeenergimätare som uppfyller kraven i föreskrifterna (s.k. MID mätare). Detta då kraven utvidgas från att omfatta leverans till fastigheter med hushållsbrukning till att gälla alla slutkunder och slutanvändare. Kraven avser sådant ibruktage som sker efter det att de föreslagna föreskrifterna trätt i kraft. Det ställs alltså inte några krav på att befintliga mätare måste bytas till MID-mätare. Nya mätare kan dock behöva installeras till följd av de krav som anges i den nya lagen om energimätning i byggnader. Det uppskattas att ett hundratal av samtliga värmeenergimätare som är installerade i Sverige idag inte är MID-godkända. Dessa mätare finns med ytterst få undantag i andra leveranspunkter än sådana som avser bostäder, lokaler för kommersiellt ändamål eller lätt industri. I vissa av dessa leveranspunkter bedöms det inte lämpligt att använda MID-mätare, men förutsättningar finns i sådana fall att tillämpa undantagsbestämmelsen i 6 § STAFS (2022: Y) och därmed frångå kravet på MID-godkännande. Detta innebär att de föreslagna ändringarna inte får någon kostnadsmissig påverkan för de som kommer att behöva ta i bruk värmeenergimätare framöver.

Det anges att kravet på att värmeenergimätaren ska vara av minst noggrannhetsklass 2 för mätning för andra ändamål än leverans till bostäder, om det finns en skyldighet att mäta enligt fjärrvärmelagen (2008:263), inte medför några särskilda konsekvenser eftersom det idag, enligt förslagsställaren, inte tas i bruk andra mätare än sådana som uppfyller detta krav. Vidare anges att de konsekvenser som uppstår för de ekonomiska aktörerna består i att de måste säkerställa att kraven på CE-märkning och metrologisk tilläggsmärkning är uppfyllda för värmeenergimätare som släpps ut på marknaden eller tillhandahålls på marknaden för ett större tillämpningsområde än vad som gäller idag. Detta bedöms inte medföra några särskilda kostnader för dem. Några särskilda konsekvenser bedöms inte uppstå med anledning av att krav tas bort för de som tar i bruk en värmeenergimätare, som är försedd med CE-märkning och metrologisk tilläggsmärkning, för användning i andra fall än där det ställs krav på att en MID-mätare ska användas.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet är tillräckligt tydlig givet förutsättningar i ärendet.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren bedömer att den föreslagna regleringen inte medför effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Regelrådet har inte kunnat utläsa en beskrivning av regleringens påverkan på företagen i andra avseende. Regelrådet har inte heller för egen del kunnat se en sådan påverkan. En utelämnad beskrivning kan därför godtas i detta ärende.

Regelrådet finner att en utelämnad beskrivning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden i detta ärende är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Förslagsställaren bedömer att någon särskild hänsyn till små företag inte behöver tas eftersom effekterna av den föreslagna regleringen är mycket begränsade. Vidare anges att regleringen är en följd av ett direktiv och därför måste genomföras samt att det inte bedöms finnas något lämpligt alternativt förslag till den föreslagna regleringen.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Som framgår ovan saknas det en beskrivning av berörda företag utifrån antal och storlek. Samtliga övriga aspekter uppfyller dock kvalitetskraven, vilket är avgörande för helhetsbedömningen.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 6 april 2022.

I beslutet deltog: Claes Norberg, ordförande, Anna-Lena Bohm, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjär.

Ärendet föredrogs av: Steven Wall

Claes Norberg
Ordförande

Steven Wall
Föredragande